O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
... PALATASI
ИНВ.№

Халқ сўзи

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган ● E-mail: xalksuzi@uzpak.uz ● 2004 йил 3 сентябрь № 187 (3462) Жума

Салом, қадрдон мактаб!

Сўлим сентябрь иккинчи куни янграган қўнғироқ яна ўқувчиларни жонажон мактаб бағрига чорлади. Ёзги таътилда мароқли дам олган мактаб ўқувчиларининг навбатдаги ўқув йили бошланди.

Кўча-кўйда бежирим формалар кийиб, қўлларида гулдасталар тутган ўқувчиларни кўриб ҳавасингиз келади. Ахир улар меҳрибон устозлари, қадрдон мактаблари томон ошиқмоқдалар.

Бу йил республикамиздаги 9.743 та умумтаълим мактаби 6 миллион 151 минг нафар ўқувчини ўз бағрига олди. Янги ўқув йили ҳамиша ҳам катта тантаналар билан қарши олинса-да, бу гал ўзгача шукуҳ, ўзгача қувонч, ўзгача масъулият билан бошланганини эътироф этиш лозим. Чунки ҳукуматимиз томонидан қабул қилинган 2004—2009 йилларда Мактаблар таълимини ривожлантириш Давлат умуммиллий дастурида муҳим чора-тадбирлар белгиланган. Энди ана шу вазифаларни амалга ошириш учун кенг имкониятлар юзага келди.

Билимлар куни, айниқса, бу йил илк бор мактаб остонасига қадам қўйган 1-синф ўқувчилари учун катта байрамга айланди. Янги ўқув йилида жами 600 минг нафардан ортиқ биринчи синф ўқувчиларига Президент совғалари — дарсликлар, ўқув қуроллари топширилди.

— Болажонларнинг кўзидаги қувончни кўриб, дилингиз яйрайди, — дейди Чилонзор туманидаги 173-мактаб ўқитувчиси Гулчеҳра Зиёева. — Бу совғаларни уларга кўрсатилган ғамхўрлик, ўқишга бўлган рағбатлантириш деб биламан. Янги ўқув йилида мактабимизга қабул қилинган тўқсон нафар биринчи синф ўқувчилари ана шундай совғаларга эга бўлишди. Ўқувчиларимиздан эса талабимиз битта: яхши таълим ва тарбия олиш.

Рустам БОЙТЎРА,
«Халқ сўзи» мухбири.
Рашид ГАЛИЕВ олган сурат.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг
ФАРМОНИ

Афина шаҳрида бўлиб ўтган XXVIII ёзги Олимпиада ўйинларида юксак натижаларни қўлга киритган спортчиларимиздан бир гуруҳини мукофотлаш тўғрисида

Афинада бўлиб ўтган XXVIII ёзги Олимпиада ўйинларида эришган ютуқлари билан Ватанимизнинг халқаро миқёсдаги нуфузини оширишга қўшган катта ҳиссаси учун қуйидагиларга фахрий унвонлар берилсин:

«Ўзбекистон ифтихори»

Доктуришивили Александр — Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгаши жисмоний тарбия ва спорт жамиятининг юнон-рум кураши бўйича спортчи-йўриқчиси

Таймазов Артур Борисович — "Динамо" кўнгилли спорт жамиятининг эркин кураш бўйича спортчи-йўриқчиси

«Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган спортчи»

Ибрагимов Магомед Абдулмўминович — "Динамо" кўнгилли спорт жамиятининг эркин кураш бўйича спортчи-йўриқчиси

Султонов Баҳодиржон Марибжон ўғли — Андижон давлат университетининг талабаси

Юртимизнинг спорт соҳасидаги шон-шуҳратини юксалтиришга қўшган муносиб ҳиссаси, Олимпиада ўйинларида юксак натижаларга эришгани учун мукофотлансин:

«Фидокорона хизматлари учун» ордени билан

Ҳайдаров Ўткирбек Абдужалилович — Андижон шаҳар ички ишлар бошқармаси ходими

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
2004 йил 2 сентябрь.

Хабарлар оқимидан

УЛКАН ҒАМХЎРЛИК НАМУНАСИ

БУХОРО (ЎзА мухбири Илҳом САФАР).

Вилоят марказидаги 32-мактабнинг 1-синфига 117 нафар ўғил-қиз илк бор қадам қўйди. Уларга Ўзбекистон Республикаси Президентининг совғалари — папка, ўқув қуроллари, дарсликлар топширилди.

Мазкур билим даргоҳида янги ўқув йилининг бошланиши муносабати билан ўтказилган маросимда сўзга чиққанлар мамлакатимизда ёш авлоднинг ҳар томонлама етук инсонлар бўлиб вояга етиши, умумтаълим мактабларининг моддий-техника базасини янада мустаҳкамлаш, педагогларнинг касб маҳоратини ошириш борасида кўрсатаётган ғамхўрлиги учун Юртбошимизга миннатдорлик билдирдилар.

Бухоро вилоятидаги 538 та мактабнинг биринчи синфида ўқишни бошлаган 31 минг нафардан ортиқ ўғил-қизнинг барчасига Президент совғалари топширилди.

ЧЎҚҚИДА ЮРТ БАЙРОҒИ

ТОШКЕНТ (ЎзА мухбири А.ИВАНОВА).

Ҳисор тоғларидаги 4643 метр баландликдаги чўққида Ўзбекистон Давлат байроғи ўрнатилди. Республикамизнинг энг баланд нуқтасига ёш алпинистлар Дилмурод Тиллахўжаев ва Илёс Тухватуллин кўтарилишди ҳамда бу қаҳрамонликларини Ўзбекистон мустақиллигининг 13 йиллигига бағишлашди.

Тадбир "Соғлом авлод учун" халқаро ноҳукумат хайрия жамғармаси томонидан мамлакатимиз ёш авлодини маънавий ва жисмоний тарбиялаш дастурларини бажариш бўйича ҳамкорларидан бири — Ўзбекистон Либерал-демократик партияси молиявий кўмагида амалга оширилди.

Д.Тиллахўжаев ва И.Тухватуллин профессионал спортчи бўлмасаларда, кўп чўққиларни забт этишган. Улар кўпгина халқаро экспедицияларда қатнашганлар. Бу йил баҳорда эса Грузия, Италия, Россия, АҚШ ва бошқа мамлакатлар алпинистлари билан бирга Ҳимолай тоғларига экспедиция таркибида сафар қилиб, сайёрамизнинг энг юқори чўққиси Эверестга чиқишди ва бу спорт ғалабаларини мустақил Ватанимизга бағишлашди.

Ўзбекистон Президенти асарлари тўплами тақдимоти

Москвада Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг 11 жилдлик асарлар тўпламининг электрон нусхаси тақдимоти бўлиб ўтди. Тадбирда Россия давлат, сиёсий ва ижтимоий доиралари ҳамда ўзбек диаспораси вакиллари, журналистлар, олий ўқув юртларида таҳсил олаётган талабалар иштирок этишди.

Меҳмонлар республикамизнинг ижтимоий-сиёсий ҳаёти, амалга оширилаётган ислоҳотлар жараёни билан яқиндан танишишди. Учрашув иштирокчилари Ўзбекистон билан Россия ўртасидаги кенг қамровли муносабатлар изчил ривожланаётганини алоҳида қайд этдилар. 2004 йилнинг июнида имзоланган Стратегик ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома икки мамлакат президентларининг мунтазам учрашувлари самараси экани эътироф этилди.

— Ўзбекистонда юз бераётган улкан ижтимоий-иқтисодий ўзгаришлар Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов номи билан бевосита боғлиқ, — деди "Жаҳон" ахборот агентлиги мухбири билан суҳбатда Халқаро рассомлар конфедерацияси раиси М.Фаткулин. – Ишончим комилки, яқин келажакда Ўзбекистон ўзининг халқаро майдондаги мавқеини янада мустаҳкамлайди. Мустақиллик байрами муносабати билан ўзбек заминида доимо тинчлик ва эзгулик қуёши порлаб туришини тилайман.

Тақдимот иштирокчиларининг кенг эътирофига кўра, жорий йилнинг февралида маданият ва санъат арбоблари ташаббуси билан ташкил этилган "Ўзбекистон маданияти ва санъати форуми" жамғармаси икки мамлакат ўртасидаги янгича муносабатларнинг муҳим ифодаси бўлди.

М.ЗОҲИДОВ.
"Жаҳон" АА.

Москва.

«ДАЙМЛЕР-КРАЙСЛЕР» ВАКИЛЛАРИ ЎЗБЕКИСТОНДА

Германиянинг "Даймлер-Крайслер" концерни бошқаруви раисининг Марказий ва Шарқий Европа ҳамда Марказий Осиё билан ҳамкорлик масалалари бўйича маслаҳатчиси Клаус Манголд раҳбарлигидаги ушбу концерннинг бир гуруҳ вакиллари Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлигида бўлди.

Вазир Содиқ Сафоев билан учрашувда мамлакатимиз корхоналари билан мазкур концерн ўртасидаги ҳамкорлик масалаларига оид масалалар муҳокама этилди.

Делегация аъзолари Тошкент шаҳар ҳокими Рустам Шоабдураҳмонов билан ҳам музокара ўтказди. Унда "Мерседес-Бенц" русумидаги транспорт воситаларининг янги туркумини етказиб бериш, Германияда мазкур техникага хизмат кўрсатиш бўйича ўзбекистонлик мутахассисларни тайёрлаш ва пойтахтимизда "Даймлер-Крайслер" автосалонини ташкил этиш юзасидан келишувларга эришилди.

(ЎзА).

Ўзбекистон — умумий уйимиз

ТОШКЕНТ (ЎзА мухбири Н.УСМОНОВА).

Пойтахтдаги Бобур номидаги боғда Ўзбекистон Мустақиллигининг 13 йиллигига бағишланган байрам тантаналари бўлиб ўтди. Унда миллий маданият марказлари ва санъат усталари иштирок этди. Бу тадбир Республика Байналмилал маданият маркази ташаббуси билан ташкил этилди.

Ўзбекистон — кўп миллатли мамлакат, бу ерда 130 дан ортиқ миллат ва элат вакиллари яшайди. Мамлакатимизда миллати, ижтимоий мақоми, ирқи ёки динидан қатъи назар, барча фуқароларга тенг ҳуқуқ ва имкониятлар берилган ва бу давлатимиз Конституциясида акс эттирилган.

Ҳозир республикада кўплаб миллий маданият марказлари фаолият кўрсатмоқда. Уларнинг асосий мақсади ва вазифалари — она тили, тарих, ёзув, адабиёт, халқ оғзаки ижоди, тасвирий санъат, театр, миллий ҳунармандчилик, анъана ва удумларни ўрганишдир. Миллий маданият марказлари жамоат бирлашмалари бўлгани ҳолда ўз миллий маданиятларини муваффақиятли ривожлантирмоқда, ёшларни барча миллат ва элатлар маданий қадриятларини ҳурмат қилиш руҳида тарбияламоқда.

Тадбирда Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси З.Ҳусниддинов қатнашди.

Болаларда нима гуноҳ?

Терроризм яна ўзининг жирканч башарасини кўрсатди. 31 август куни Москванинг Рига метро бекатида портлаш содир бўлди. Натижада ўн нафар бегуноҳ инсон ҳаётдан кўз юмди, элликка яқин киши турли даражада тан жароҳати олди.

Жаҳон ахборот агентликлари бу фожиа тафсилотларини тарқатиб улгурмай, Россиядан яна бир ташвишли хабар келди. Биринчи сентябрь куни Шимолий Осетиянинг Беслан шаҳрида 1-мактабга террорчилар ҳужум қилиб, ўқитувчилар, ўқувчилар ва уларнинг ота-оналарини гаровга олди.

Хабарларда террорчилар 354 кишини гаровда ушлаб тургани, уларнинг 200 дан кўпроғи болалар эканлиги айтилмоқда. Гаровга олинганлар орасида туман газетаси мухбири ва битта телеоператор ҳам борлиги айтилмоқда. Улар ўқишнинг биринчи куни ҳақида репортаж тайёрлаш учун мактабга боришган эди.

Террорчилар Чеченистондан Россия ҳарбийлари чиқиб кетишини талаб қилмоқда. Улар фақат Шимолий Осетия ва Ингушетия раҳбарлари ҳамда болалар шифокори Леонид Рошаль билан учрашишга рози эканликларини билдиришган. Маълумотларга қараганда, жангарилар озиқ-овқат, дори-дармонлар олишни рад этишган. Террорчилар, шунингдек, ҳар бир ўлдирилган жангари учун 50 нафар, ҳар бир ярадор жангари учун 20 нафар гаровга олинган одамни отамиз деб таҳдид солмоқдалар.

Россия президенти Владимир Путин дам олишни тўхтатиб, Сочидан Москвага келди. У Туркияга бўладиган сафарини ҳам қолдирди. В. Путин аэропортдаёқ мамлакат ҳуқуқ-тартибот идоралари раҳбарлари билан учрашиб, Шимолий Осетиядаги вазиятни муҳокама қилди. Шундан сўнг Россия ички ишлар вазири Рашид Нургалиев ва федерал хавфсизлик хизмати раҳбари Николай Патрушев Шимолий Осетияга жўнаб кетишди.

Владимир Путин Бесландаги воқеалар муносабати билан баёнот берди. Россия давлати раҳбари асосий вазифа гаровга олинганларнинг ҳаётини сақлаб қолиш эканлигини таъкидлади. Бундан буён олиб бориладиган барча ишлар шу мақсадга йўналтириладi, деди у.

Бесландаги террорчилик дунё ҳамжамияти томонидан ташвиш билан кутиб олинди. Жаҳондаги барча давлатлар, халқаро ташкилотлар раҳбарлари бу зўравонликни қаттиқ қораламоқдалар. АҚШ президенти Жорж Буш Владимир Путинга қўнғироқ қилиб, Америка томони Россияга

Огоҳлик — давр талаби

жангариларга қарши курашда ҳар томонлама ёрдам беришга тайёр эканлигини билдирди.

МДҲ мамлакатлари раҳбарлари кенгаши номидан чиқиш қилган кенгаш раиси, Украина президенти Леонид Кучма ҳам ушбу хунрезликни қаттиқ қоралади ва тезда гаровга олинганлар озод этилишини талаб қилди.

Россия ҳукумати талаби билан БМТ Хафвсизлик Кенгаши фавқулодда йиғилиш ўтказди. ХК аъзолари сўнгги пайтларда Россияда амалга оширилган террорчиликларни — иккита самолётнинг портлатилиши, метродаги фожиа ва бегуноҳ одамларнинг гаровга олинишини ҳеч қандай сабаблар билан оқлаб бўлмаслигини таъкидладилар. Хавфсизлик Кенгаши БМТга аъзо барча давлатларни террорчиларга қарши курашда Россия билан ҳамкорлик қилишга чақирди.

НАТО вакили Жеймс Апатурей ҳам Брюсселда бўлиб ўтган брифингда сўзга чиқиб, Шимолий альянс жангариларга қарши курашда Россия билан бирга эканлигини маълум қилди. Зарур бўлса ҳам ҳарбий, ҳам сиёсий йўл билан ёрдам беришга тайёр эканлигини билдирди.

Энг охирги маълумотларга қараганда, Бесланга етиб келган Леонид Рошаль жангарилар билан музокараларни бошлаган. Лекин унинг қандай натижалар билан тугагани ҳақида ҳозирча маълумот йўқ.

Сўнгги пайтларда халқаро терроризм, диний экстремизм ўз ҳаракатларини авж олдирди. Улар кейинги икки-уч ой ичида дунёнинг ўнга яқин мамлакатида ўзларининг жирканч ишларини амалга оширишди. Натижада юзлаб бегуноҳ одамлар қурбон бўлди. Июль ойининг охирида Тошкентда рўй берган террорни эслаб кўринг. Бундан бир ҳафтагина бурун Россиянинг икки самолёти ҳавода портлатиб юборилган эди. Кейин эса Москва метросида қўпорувчилик амалга оширилди. 1 сентябрда эса Шимолий Осетиядаги мактаб ўқувчилари гаровга олинди.

Ўзбек халқи терроризм қанчалик жирканч иллат эканлигини яхши билади. Террорчилар ўз мақсадлари йўлида ҳеч нарсадан қайтишмайди. Одам ўлдириш, биноларни портлатиш улар учун оддий юмушга айланиб қолган. Шимолий Осетияда улар болаларни, мактаб ўқувчиларини гаровга олиб, уларнинг ҳаётига таҳдид солмоқда. Қайси виждонли инсон бундай пасткашликка қўл уриши мумкин. Болаларда нима гуноҳ?

Террор чегара билмайди. Бугун ҳеч ким биз террордан холи ҳудудда яшаяпмиз, дея олмайди. Уни фақат ҳушёрликни унутмай, кучларни бирлаштирибгина енгиш мумкин. Шундай экан, ҳаммамиз ҳамиша ҳушёр бўлайлик. Ўз уйимиз, ўз юртимизни ўзимиз асрайлик.

***

Газета саҳифаланаётган сўнгги фурсатда олинган хабарларга қараганда, террорчилар гаровга олинганлардан 26 аёлни болалари билан озод қилган.

Беккул ЭГАМҚУЛОВ.

САМИМИЙ ҚУТЛОВЛАР

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Жаноби Олийларига

Жаноби Олийлари,

Ўзбекистон Республикасининг Миллий байрами — 1 сентябрь — Мустақиллик куни муносабати билан Болгария халқи ва шахсан ўз номимдан ғоят самимий қутловларимни қабул қилгайсиз.

Сизни ишонтириб айтишга ижозат бергайсизки, 2003 йилнинг ноябрида Сизнинг Болгарияга буюрган давлат ташрифингиз ва ўшанда эришилган аҳдлашувлар икки томонлама сиёсий мулоқотни, мамлакатларимизнинг, болгар ва ўзбек халқларининг дунёда тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлаш йўлидаги дўстона муносабатлари ва ўзаро фойдали ҳамкорлигини ривожлантириш омили бўлиб хизмат қилди.

Жаноби Олийлари, фурсатдан фойдаланиб, Сизга бўлган чуқур эҳтиромимни яна бир бор изҳор этаман ҳамда мустаҳкам соғлиқ, бахт-саодат ва Ўзбекистон Республикасининг равнақи йўлидаги юксак масъулиятли фаолиятингизда муваффақиятлар тилайман.

ГЕОРГИ ПАРВАНОВ,
Болгария Республикаси Президенти.

* * *

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Жаноби Олийларига

Жаноби Олийлари,

Ўзбекистоннинг Мустақиллик куни муносабати билан Сизга қизғин ва самимий қутловлар ҳамда шахсан Сизга сиҳат-саломатлик, бахт-саодат ва муваффақиятлар, шунингдек, Ўзбекистоннинг дўст халқига равнақ ва фаровонлик тилаб билдирган эзгу истакларимни йўллаш менга алоҳида мамнуният бахш этади.

Ишончим комилки, савдо-иқтисодий муносабатларимиз, мулоқот ва ҳамкорлигимиз, учрашувларимизда аҳдлашиб олганимиздек, бундан буён ҳам икки мамлакат ва халқларимиз манфаатлари йўлида тобора ривожланиб, кенгайиб бораверишига учун шарт-шароит мавжуддир.

Муҳтарам Президент Жаноблари, Сизга бўлган юксак эҳтиромимни қабул қилгайсиз.

ИОН ИЛИЕСКУ,
Румыния Президенти.

* * *

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Жаноби Олийларига

Муҳтарам Президент Жаноби Олийлари,

Ўзбекистон Республикаси ўз мустақиллигининг 13 йиллигини нишонлаши муносабати билан Исроил халқи ва ўз номимдан Сиз, Жаноби Олийларига қизғин қутловлар ва эзгу тилакларимни йўллаб, Ўзбекистон ва унинг халқига доимий тараққиёт ва фаровонлик тилаб қоламан.

Чуқур эҳтиром ва эзгу тилаклар ила,

МОШЕ КАЦАВ,
Исроил Давлати Президенти.

* * *

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Жаноби Олийларига

Муҳтарам Президент Жаноблари!

Ўзбекистоннинг Миллий байрами муносабати билан Сиз, Зоти Олийларини ҳамда дўст ва биродар ўзбек халқини Туркия халқи ва шахсан ўз номимдан самимий табриклайман.

(Давоми 2-бетда).

САМИМИЙ ҚУТЛОВЛАР

(Давоми. Боши 1-бетда).

Илдизи тарихан бир, ришталари умумий бўлган мамлакатларимиз ўртасидаги ҳамкорликнинг келажакда ҳам ўзаро фойдали асосларда давом этишига ишонаман. Бу ҳамкорлигимиз мамлакатларимизнинг ҳам, минтақамизнинг ҳам барқарорлиги ва фаровонлигига ҳисса қўшади, деган фикрдаман.

Шу фурсатдан фойдаланиб, Зоти Олийларига саломатлик ва бахт, дўст ва биродар ўзбек халқига фаровонлик ва омонлик тилайман.

АҲМЕТ НЕЖДЕТ СЕЗЕР,
Туркия Республикаси Президенти.

* * *

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Жаноби Олийларига

Муҳтарам Президент Жаноблари!

Ўзбекистоннинг Миллий байрами муносабати билан Сиз, Зоти Олийларини ва Сиз орқали ўзбек халқини энг самимий тилакларим билан табриклайман.

Туркия Ўзбекистон билан муносабатларига алоҳида аҳамият беради. Икки томонлама ва кўп томонлама ҳамкорлигимизнинг бундан кейин ҳам муваффақиятли тарзда ривожланиб боришига ишонаман.

Фурсатдан фойдаланиб, Зоти Олийларига саломатлик ва бахт, дўст ва биродар ўзбек халқига тинчлик, фаровонлик ва омонлик тилайман.

РЕЖЕП ТАЙЙИП ЭРДОҒАН,
Туркия Республикаси Бош вазири.

* * *

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Жаноби Олийларига

Жаноби Олийлари,

Сизни Ўзбекистон Республикасининг давлат байрами билан чин қалбимдан муборакбод этишга ижозат бергайсиз.

Давлатингиз мустақиллигининг 13 йиллиги муносабати билан Сизни ишонтириб айтмоқчиманки, Словакия Республикаси Евроатлантика интеграциявий тузилмаларига аъзо бўлиб киргандан кейин ҳам биз давлатларимиз ўртасидаги дўстона ва ўзаро манфаатли муносабатларни чуқурлаштириб бораверамиз ҳамда бу муносабатларга кўпроқ эътибор берамиз.

Сизга ва бутун Ўзбекистон халқига гуллаб-яшнаётган давлатни барпо этишда улкан муваффақиятлар тилайман. Сизга бўлган чуқур ҳурмат-эҳтиромимни лутфан қабул қилгайсиз.

ИВАН ГАШПАРОВИЧ,
Словакия Республикаси

* * *

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Жаноби Олийларига

Мамлакатингиз Миллий байрами муносабати билан Сиз, Жаноби Олийларига Греция халқи ва шахсан ўз номимдан самимий ва илиқ табрикларни йўллаган ҳолда, чин қалбдан ўзбек халқига фаровонлик ва тараққиёт ҳамда шахсан Сизга бахт-саодат тилайман.

КОНСТАНТИНОС СТЕФАНОПУЛОС,
Греция Республикаси Президенти.

Маҳаллийлаштириш дастури — амалда

«Сурхонтекс» дунёга танилмоқда

Бугунги кунда республикамизда 140 га яқин йирик саноат корхонаси, 30 дан ошиқ фабрика юқори унум билан ишлаб турибди. Улардан бири — Жарқўрғон туманидаги «Сурхонтекс» Ўзбекистон-Америка қўшма корхонасидир.

Нигора Абдураимова эса шу қўшма корхонанинг пешқадам ишчиларидан. Корхонага яқин жойда — «Соқчи» деб аталадиган қишлоқда яшайди. Урчуқни, ўрмакни, калава тароқни ишлата олади. Болалигидан бу ҳунарга уни момоси ўргатган. Ҳозир ҳам бўш вақтларида толани урчуққа айлантириб ўрайди. Қўшма корхонада кунига 7 тоннадан ошиқ, унинг таъсисчиси ҳисобланган «Сурхон текстил»да эса бир тоннадан зиёд калава ишлаб чиқарилаяпти.

Нигора билан унинг иш жойида суҳбатлашамиз.

— Беш йилдан буён шу ердаман, — дейди ёш ишчи. — Ҳали-ҳалигача бизда, тўғриси, эски русумдаги йигирув, тўқув машиналари ишлатилар эди. Машиналарнинг тарақа-туруқи, шовқин-сурони юқори эди. Чанг кўтариларди. Мана, бугунги иш ўрнимизни кўринг: ҳаво ҳароратини мўътадил сақловчи ускуналар мавжуд. Полдан тортиб иморатимизнинг шифтигача ялтиллайди. Ёғ тушса, ялагудек. Толани титадиган, уни калава қилиб ўрайдиган, тўқийдиган машиналаримиз Германия ва Чехия давлатларининг «Трючлер», «Шляфкорет», «LTG», «Елитекс» фирмаларида тайёрланган ва соатдек шовқинсиз ишлайди. Бу — мустақиллигимиз шарофати. Сабаби — Истиқлол йилларида пахтамизни қайта ишлаш саноати юксалди. Янги дастгоҳлар, янги шароитлар, ҳатто бизнинг қарашларимизни тубдан ўзгартириб юборди.

Нигора ва унинг дугоналари, ҳамкасблари Лола Абдуллаева, Муҳайё Ўрозова, Суннат Жумақулов, Азим Расуловларнинг бугун бағрилари тўлиб, фахрланиб ўз ишлари ҳақида гапиришлари бежиз эмас. Чиндан ҳам, Американинг «Business Research in vectments» (BRI) фирмаси ҳамда Жарқўрғоннинг «Сурхон текстиль» акциядорлик жамияти таъсисчилигида бунёд этилган, йилига 4200 тонна ип (калава) ва 10920000 погон метр газлама ишлаб чиқариш қувватига эга бу қўшма корхонанинг шу йил баҳорида ишга туширилиши Сурхондарё вилоятида катта воқеа бўлди.

— Дунёда пахта толасини қайта ишлайдиган юқори унумли технология бугун бизнинг измимизда, — дейди корхона касаба уюшмаси қўмитаси раиси Жуманазар Қодиров. — Қўшма корхонанинг бунёд этилиши бизнинг экспорт салоҳиятимизни оширди. Жарқўрғонда «Ўзбекистонда ишлаб чиқарилган» деган ёрлиқ билан тайёрланаётган маҳсулотимиз жаҳон бозорларининг тўридан ўрин олмоқда. Келгусида биз пишиқ мато ишлаб чиқариш, унга гул босиш технологияларини ҳам ўзлаштирамиз. Шунда маҳаллийлаштириш дастури тўлиқ рўёбга чиқарилади. Ва «Сурхонтекс» жамоаси эса Ўзбекистонимиз шуҳратини оламга ёйишдек эзгу ишга муносиб улуш қўшиб бораверади.

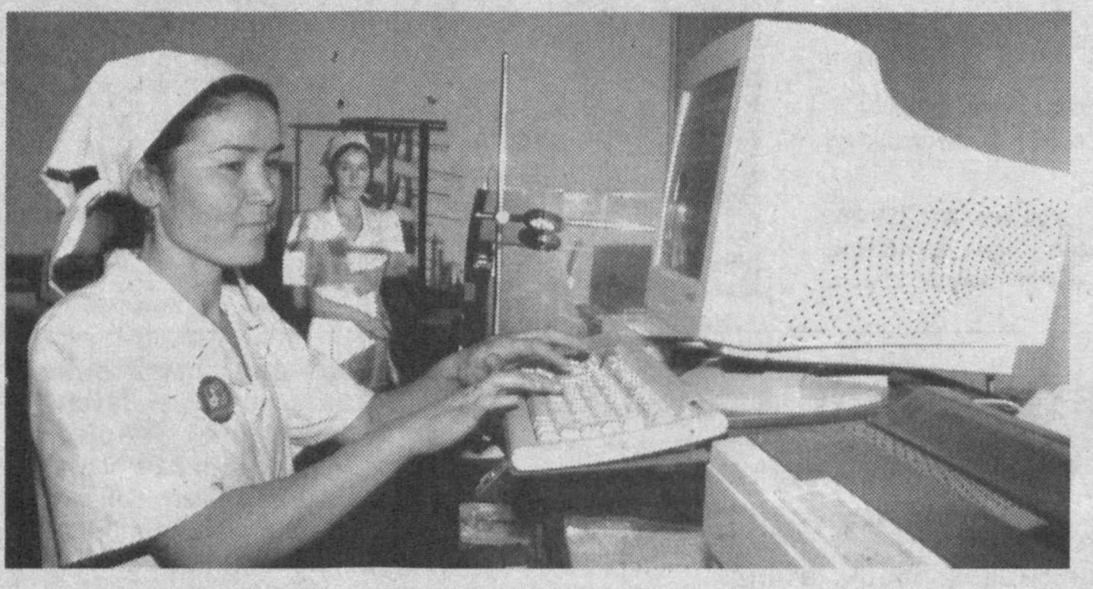

Олимжон УСАНОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.
СУРАТЛАРДА: корхона ҳаётидан лавҳалар.
Рашид ГАЛИЕВ олган суратлар.

Нуробод туманидаги «Саҳоба ота» ширкат хўжалиги чорвадорлари ўтган йили мавжуд 20042 бош совлиқдан 22612 бош соғлом қўзи олишганди. Бу — ҳар юз бош совлиқ ҳисобига 120 тадан қўзи тўғри келади, дегани. 2004 йил баҳорида эса бундан-да юқори кўрсаткичга эришилди. Ўз навбатида ана шу натижалар хўжаликнинг ҳам, чорвадорларнинг ҳам иқтисодий имкониятлари яхшиланишига хизмат қилаяпти.

Даромадга яраша буромад

— Бултур жами 93 миллион сўм соф фойда олгандик, — дейди бошқарув раиси Раимузоқ Усанов. — Бу фойда ҳисобидан 6 нафар илғор чўпонга мукофот тарзида енгил машиналар олиб берилди. Чорвадорлар уйи, 600 ўринли мактаб қурилди. Саҳоба қишлоғида эса қишлоқ врачлик пункти, иккита артезиан қудуғи барпо этилди.

Мустақиллик байрами арафасида бу ерда 25 миллион сўм маблағ ҳисобига замонавий спорт мажмуаси ҳам қурилиб, ишга туширилди. Футбол стадиони, волейбол ва баскетбол майдончалари, сузиш бассейнидан иборат ушбу мажмуа энди чорвадорлар фарзандлари ихтиёрида бўлади.

Абдурасул САТТОРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Маҳаллада байрам тадбири

Пойтахтимизнинг Шайхонтоҳур туманидаги "Янги камолон" маҳалласида байрамларни нишонлаш анъанага айланган. Яқинда мамлакатимиз мустақиллигининг 13 йиллик байрами арафасида ана шундай тадбир бўлиб ўтди. Унда дастлаб туман ҳокимлиги номидан маҳалла ишида фаол иштирок этаётган кишиларга фахрий ёрлиқлар топширилди. Сўнгра кам таъминланган оилалар аъзолари бир пиёла чойга таклиф этилиб, уларга дастурхон ёзилди.

Ўз мухбиримиз.

Мустақиллик дарсларида

Янги ўқув йили Тошкент давлат иқтисодиёт университетида ўзгача руҳда бошланди. Мурод Шарифхўжаев ва Фахри Раҳимовларнинг «Даврни белгилаб берган инсон» китобининг тақдимот маросими бўлиб ўтди. Уни академик, университет ректори Саидаҳрор Ғуломов очиб, китобнинг яратилиши маънавий ҳаётимизда катта ўрин тутишини алоҳида таъкидлаб ўтди.

«Маънавият куни»да ўрганилган китоб

Китобга муаллифларнинг «Труд» газетасида чоп этилган мақолалари жамланган. Асарда мустақил республикамизнинг тарихан янги қиёфаси публицистик идрок этилади, Президентимиз Ислом Каримовнинг сиёсий портретига чизгилар берилади. Шунингдек, шаклланиб келаётган истиқлол мафкурасининг назарий масалаларига алоҳида эътибор қаратилади. Миллий мафкурани шакллантириш бўйича муайян тизим ва уларни ҳаётга татбиқ этиш тамойиллари ёритилади.

Шуни эътироф этиш жоизки, китобнинг кириш қисмида Ўзбекистон Республикаси ва Россия Федерацияси президентларининг мамлакатлар истиқболи ва дўстона ҳамкорликлари ҳақидаги қимматли фикрлари баён этилган.

Янги ўқув йилининг бошланишида «Маънавият куни» ўтказилиши муносабати билан Президентимиз Ислом Каримовнинг сиёсий фаолиятига бағишланган «Даврни белгилаб берган инсон» номли китоб мазмуни барча талабалар, профессор-ўқитувчилар ва ходимларга таништирилди.

Университетда ўтказилган «Мустақиллик дарси»нинг асосий қисмини мазкур китобни ўрганиш ташкил этди.

Ўз мухбиримиз.

Сессия акс-садоси

ИЖРОДАН СЎЗЛАБ, ЭРТАНИ КЎЗЛАЙМИЗ

Иккинчи чақириқ Олий Мажлис XV сессиясида Давлат бюджети билан боғлиқ иккита масала: жорий йил олти ойликдаги ижро ва келгуси йилга мўлжалланган асосий макроиқтисодий кўрсаткичлар прогнози ҳамда бюджетнинг параметрлари биргаликда муҳокама қилинди. Молия вазири С. Раҳимов маърузасида ҳам, сўзга чиққан депутатлар нутқларида ҳам 2005 йилга оид стратегик мақсадлар ҳақидаги мавзу устуворлик қилди.

Шундай бўлиши ҳам табиий, албатта. Босиб ўтилган йўлга баҳо берилгач, эртанги кун марралари белгиланади. Келинг, шу маънода масалага «Давлат бюджети оддий одамга нима беради?» деган нуқтаи назардан ёндошиб кўрайлик.

Маърузада айтилишича, Давлат бюджетининг даромадлари ҳисобот даврида 1306,4 миллиард сўмни ёки йиллик режага нисбатан 49,8 фоизни ташкил этган. Бюджет даромадларининг таркибида бевосита солиқлар бўйича белгиланган даромад режаси бажарилиб, ушбу солиқ тури бўйича жами тушумлар ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан қарийб 14 фоизга кўпайган. Бевосита солиқлар бўйича тушумлар 327,4 миллиард сўмни ташкил этган ва уларнинг жами бюджет даромадларидаги салмоғи ўтган йилнинг I ярим йиллигидаги 26,5 фоиздан 25 фоизгача пасайган. Ушбу кўрсаткичнинг ўзгариши бюджетга ундириладиган даромад солиғининг салмоғини камайтириш ҳамда даромадларнинг солиққа тортишни пасайтириш устуворлиги амалда қўлланилаётганлигини кўрсатади.

2004 йилда юридик шахсларга даромад солиғи ставкаси 20 дан 18 фоизгача камайтирилган, савдо соҳасидаги кичик корхоналар эса ялпи тушумдан ягона солиқ ўрнига ялпи даромаддан солиқ тўлашга ўтказилган эди. Ўз навбатида шуни таъкидлаш лозимки, даромад солиғи ставкасининг 2 фоизга пасайтирилиши корхоналар ихтиёрида қоладиган, ўз айланма маблағларини тўлдириш ҳамда ходимларнинг иш ҳақини оширишга йўналтириладиган маблағларнинг ҳисобот даврида 9,1 миллиард сўмга кўпайишига олиб келди.

Хусусан, кичик корхоналардан ягона солиқ бўйича тушумларнинг кўпайишига 2003 йил 30 августдаги Президент Фармонига мувофиқ ўрта корхоналарнинг 2004 йилдан кичик турдаги корхоналар таснифига ўтказилиши ҳам ижобий таъсир кўрсатди. Жумладан, ҳисобот даврида кичик корхоналардан ягона солиқ бўйича тушумлар 33 миллиард сўмни ташкил этиб, ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 23 фоизга кўпайди.

Жисмоний шахсларга солиқ юкини енгиллаштириш ва аҳоли даромадларини ошириш мақсадида солиққа тортишнинг юқори ставкаси 32 дан 30 гача ва ўртача ставкаси 22 дан 21 фоизгача пасайтирилишига қарамасдан жорий йилнинг 6 ойи мобайнида ушбу манба бўйича бюджет даромадлари ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 18 фоизга кўпайди. Натижада, жисмоний шахслардан даромад солиғи бўйича белгиланган режа тўлиқ бажарилиб, тушумлар 156 миллиард сўмни ташкил этди.

Жорий йилнинг 1-ярим йиллигида Давлат бюджетининг даромадлар бўйича ижросига якун қилиб айтганда, даромадлар режаси Давлат солиқ қўмитаси бўйича 103 фоизга, Давлат божхона қўмитаси бўйича эса 104 фоизга бажарилди. Ўз навбатида барча ҳудудларда белгиланган даромадлар режаси ошириб бажарилди ва маҳаллий ҳокимиятлар ихтиёрида 27 миллиард сўм маблағ қолдирилди ва бу манбалар бюджетда кўзда тутилмаган ижтимоий-маънавий, ободонлаштириш каби тадбирларга ишлатилмоқда.

2004 йилнинг 1-ярим йиллигида Давлат бюджети маблағлари жорий харажатларни ўз вақтида молиялаштиришни таъминлаш билан бир қаторда Олий Мажлис ҳамда мамлакатимиз Ҳукумати томонидан белгилаб берилган муҳим ижтимоий ва иқтисодий тадбирларни амалга оширишга йўналтирилди.

Ҳисобот даврида Давлат бюджети харажатлари 1246 миллиард сўмни ёки йиллик Давлат бюджети режасига нисбатан 45,4 фоизни ташкил этди.

Давлат бюджети харажатларининг таркибида ижтимоий соҳа ва аҳолини ижтимоий қўллаб-қувватлаш харажатларининг етакчи ўрни сақлаб қолинган ҳолда, улар 592,4 миллиард сўмни ёки бюджет жами харажатларининг 47,5 фоизини ташкил этди.

Шундан маориф муассасаларини ривожлантириш, уларнинг моддий-техника ва ўқув базасини яхшилашга 347 миллиард сўм ажратилди.

Жумладан, маҳаллий бюджетлардан мактабларни капитал таъмирлаш учун 5,4 миллиард сўм ва болалар боғчаларини капитал таъмирлашга 1,3 миллиард сўм ажратилган бўлса, таъмирдан чиққан мактабларга ва болалар боғчаларига мебель олиш учун 3,8 миллиард сўм молиялаштирилди.

Ўз навбатида умумтаълим мактабларининг 616,5 минг нафар 1-синф ўқувчиларини бепул дарслик ва ўқув қуроллари билан, шунингдек, махсус мактаб-интернатлар, «Меҳрибонлик» уйлари тарбияланувчилари ва кам таъминланган оилаларнинг 2-9-синф ўқувчиларини бепул дарсликлар билан таъминлаш ҳамда кутубхона фондларини тўлдириш учун 7,5 миллиард сўм ҳамда умумтаълим мактаблари ўқувчиларини бепул қишки кийим-бош ва пойабзал билан таъминлашга 6 миллиард сўм ажратилди.

Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури доирасида академик лицей ва касб-ҳунар коллежлари учун ўқув-лаборатория, ишлаб чиқариш асбоб-ускуналарини харид қилиш учун 8,8 миллиард сўм, китоблар ва бошқа ўқув қўлланмаларини харид қилишга 1,5 миллиард сўм йўналтирилди.

Ҳисобот даврида соғлиқни сақлаш тизими харажатларига бюджетдан 118,6 миллиард сўм ажратилган бўлиб, шундан 105 миллиард сўми маҳаллий бюджетлар ҳисобига тўғри келади. Шундан касалхоналар ва шу каби муассасаларни капитал таъмирлаш учун маҳаллий бюджетлардан 4,2 миллиард сўм молиялаштирилди.

«Меҳр ва мурувват йили» дастурида белгиланган тадбирларни молиялаштириш ҳам изчил амалга оширилмоқда. Хусусан, ижтимоий ҳимоя ва аҳоли фаровонлигини ошириш мақсадларига 96,8 миллиард сўм маблағ ажратилди. Шундан 2 ёшгача боласи бор оналарга ва болали оилаларга ижтимоий нафақалар учун 74,5 миллиард сўм, аҳоли учун ижтимоий аҳамият касб этган хизматлар нархидаги фарқни қоплашга 10,4 миллиард сўм йўналтирилди.

Ижтимоий соҳанинг бошқа жабҳалари ҳам ўз вақтида ва тўлиқ молиялаштирилди. Масалан, жисмоний тарбия ва спорт соҳасига, илм-фан муассасаларига ва маданий-маърифий тадбирларга 25,5 миллиард сўм бюджет маблағлари харажат қилинди.

Ҳисобот даврида иқтисодиётнинг устувор тармоқларини молиялаштиришга ҳам алоҳида эътибор қаратилди. Ушбу харажатлар 159 миллиард сўмни ташкил қилган бўлса, шундан қишлоқ хўжалиги тармоқларини молиялаштиришга 130 миллиард сўм, жумладан, сув хўжалиги молиялаштиришга 113,3 миллиард сўм йўналтирилди.

Шу билан бирга, ҳисобот даврида Давлат бюджети ижросини таҳлил қилиб шуни айтиш мумкинки, иқтисодиётнинг барча бўғинларидаги ижобий ўзгаришлар, корхоналар молиявий аҳволининг яхшиланаётганлиги, аҳоли даромадларининг кўпаяётганлиги йиллик даромад режасини ошириб бажариш учун барча имкониятлар борлигини кўрсатади.

Даромадларнинг етарли тушуми эса режалаштирилган барча харажатларни тўлиқ молиялаштиришга ва бюджет тақчиллигини янада камайтиришга имкон беради.

2005 йил Давлат бюджети лойиҳасига асос қилиб олинган солиқ сиёсати иқтисодиётга солиқ юкини янада камайтириш, солиқ тизимини соддалаштиришга доир чора-тадбирлар билан бир қаторда, иқтисодий жиҳатдан асосланмаган ва кам самарали солиқ имтиёзларини бекор қилиш ҳамда солиқ тўловчиларнинг солиқ мажбуриятларини тўлиқ ва ўз вақтида бажаришларида уларнинг иқтисодий манфаатдорлигини оширишга қаратилган.

Маълумки, амалдаги қонунчиликка мувофиқ экспортга маҳсулот жўнатилганда корхоналар учун қўшилган қиймат солиғининг ноль ставкаси белгиланган. Лекин экспорт қилувчи корхоналар ички бозорда хомашё маҳсулотларини сотиб олганларида қўшилган қиймат солиғини тўлайдилар. Натижада экспортчи корхонанинг маълум миқдордаги айланма маблағлари муомаладан чиқиб қолади. Шу сабабли ҳамда экспортни янада рағбатлантириш, маҳсулот экспорт қилувчи корхоналарнинг маблағларини қисқа муддатларда қайтариб беришни таъминлаш учун қўшилган қиймат солиғи бўйича манфий фарқни бюджетдан тиклаб бериш механизмини жорий этиш назарда тутилмоқда.

2005 йил Давлат бюджети лойиҳасида режалаштирилаётган харажатларни шакллантиришда қуйидаги устувор йўналишлар белгилаб олинди.

Аввало бюджет ташкилотлари ходимларининг иш ҳақи, стипендия, ижтимоий нафақалар, шунингдек, ҳарбий хизматчиларга тўловларни инфляция даражасига нисбатан юқори бўлган миқдорларда ошириш. Шунга биноан келгуси йилда ушбу мақсадларга қўшимча равишда 106,0 миллиард сўм ажратиш кўзда тутилмоқда.

Маълумки, жорий йилда мамлакатимиз Президенти ташаббуси билан ўқитувчилар, айниқса, бошланғич синф ўқитувчилари иш ҳақига бир қатор устама ва қўшимчалар киритилди. Келгуси йилда бу соҳадаги харажатлар учун қўшимча 55,0 миллиард сўм йўналтириш режалаштирилмоқда. Бундан ташқари 2005 йил 1 сентябридан халқ таълими ходимлари меҳнатига ҳақ тўлашнинг тармоқ сеткаси механизмига ўтиш мўлжалланган ва бу тадбир билан боғлиқ харажатлар ҳам бюджет лойиҳасида ҳисобга олинган.

Ўқитувчилар меҳнатига ҳақ тўлашнинг қандай ўсишини қуйидаги мисолда кўриб чиқайлик.

Агар жорий йилнинг 1 августидан 1-тоифали бошланғич синф ўқитувчисининг маоши 46427 сўм бўлса, кейинги йилнинг шу даврида бу ўқитувчи 83603 сўм маош олади ёки бир йилда унинг иш ҳақи 80 фоизга ошади.

Ўз навбатида республика Президентининг фармойишига мувофиқ тузилган махсус ишчи гуруҳи врачлар ва бошқа соғлиқни сақлаш ходимларига иш ҳақи тўлашни такомиллаштириш юзасидан иш олиб бормоқда. Бирламчи ҳисоб-китобларга кўра ушбу тадбир учун қарийб 50 миллиард сўм маблағ керак бўлади ва бу билан боғлиқ бўлган харажатлар ҳам бюджет лойиҳасига киритиб қўйилди.

Юртимизда ҳар бир фуқаронинг ҳаёти мактаб билан боғлиқ, десак адашмаймиз. Биримизнинг фарзандимиз, яна биримизнинг набирамиз мактабга боради. Ўз тақдирини ўсиб келаётган авлод истиқболида деб билган халқимиз учун мактаб муқаддас маскандир. Давлатимиз раҳбари, ҳукуматимизнинг мактаб таълимини ривожлантириш масаласига янгича талаблар асосида ёндошаётгани келгуси йил бюджети параметрларида ҳам акс этаётир.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони ҳамда Вазирлар Маҳкамасининг тегишли қарори билан тасдиқланган «Мактаб таълимини ривожлантириш Давлат умуммиллий Дастури» таълим-тарбия соҳасидаги мақсадларимиз, вазифаларимиз ва амалга оширилиши керак бўлган чора-тадбирларни батафсил очиб берган. Ушбу Дастурга мувофиқ 2004-2009 йилларда 325 та янги мактаб бинолари қурилади, 2313 таси реконструкция қилинади ва 3769 таси капитал таъмирланади ҳамда улар замонавий ўқув-лаборатория, компьютер синфлари, ўқув мебели ва бошқа асбоб-ускуналар билан жиҳозланади.

Бундан ташқари, бюджет жорий харажатлари ҳисобига мактабларни дарсликлар билан таъминлашга, ўқитувчиларнинг малакасини оширишга 5,7 миллиард сўм ажратиш мўлжалланмоқда. Шу билан бирга, ушбу дастурни амалга ошириш доирасида халқаро молиявий ташкилотлардан кредитлар, грантлар ва ҳомийлардан маблағлар жалб этиш мўлжалланмоқда.

Ўз навбатида, Кадрлар тайёрлаш Миллий дастурини амалга ошириш доирасида академик лицейлар ва касб-ҳунар коллежларини дарсликлар, лаборатория ва ўқув ишлаб чиқариш жиҳозлари билан таъминлашга, инженер-педагог кадрларни тайёрлаш, уларнинг малакасини ошириш харажатларига 26,6 миллиард сўм ажратиш режалаштирилмоқда.

Умуман, маорифга бўлган давлат эътиборини бу соҳага ажратилиши режалаштирилаётган бюджет маблағлари миқдоридан ҳам кўришимиз мумкин.

Мактаб таълимини ривожлантириш Давлат умуммиллий Дастурига 2005 йилда режалаштирилган 123 миллиард сўмдан ташқари, келгуси йил маориф соҳасини таъминлашга 919,4 миллиард сўм ёки Давлат бюджети жами харажатларнинг 28,4 фоизи миқдорида маблағ ажратиш таклиф қилинмоқда.

Ижтимоий соҳага ва аҳолини ижтимоий қўллаб-қувватлашга йўналтирилаётган маблағларнинг жами бюджет харажатларидаги етакчи ўрнини янада мустаҳкамлаш Давлат бюджети лойиҳасининг яна бир устувор йўналишидир. Кейинги йилда ушбу харажатлар 1702 миллиард сўмни ёки жами бюджет харажатларининг 52 фоизини ташкил этиши режалаштирилмоқда.

Жумладан, соғлиқни сақлаш тизимини ислоҳ қилиш Давлат дастури доирасида тадбирларга бюджет лойиҳасида 341 миллиард сўм ажратиш белгиланган. Бу маблағларнинг салмоқли қисми соғлиқни сақлаш муассасаларини капитал таъмирлашга, уларни замонавий асбоб-ускуналар билан таъмирлашга ҳамда ходимларнинг малакасини оширишга йўналтирилади.

Ўз навбатида 2005 йилда фан, маданият, оммавий ахборот воситалари ва ижтимоий таъминот харажатларига — 76 миллиард сўм миқдорида маблағ ажратилиши белгиланмоқда.

Давлат бюджети лойиҳасида кейинги йилдаги Ўзбекистон Республикасининг икки палатали Олий Мажлиснинг ташкил этилиши билан боғлиқ харажатлар ҳам кўзда тутилган. Жумладан, Ўзбекистон Республикаси Сенатини ва Қонунчилик палатасида фракцияга эга бўлган сиёсий партияларнинг устав фаолиятини молиялаштириш режалаштирилган.

Ўз навбатида фуқаролар ўзини ўзи бошқарув идораларининг мавқеи ва жамиятимиздаги ролини ошиб бораётганлигидан келиб чиққан ҳолда 2005 йил Давлат бюджети лойиҳасида улар фаолиятини молиялаштириш учун 19,2 миллиард сўм ажратиш белгиланган.

2005 йилгача ҳали тўрт ойча вақт бор. Мамлакат парламентининг август ойидаёқ келгуси йил Давлат бюджетининг параметрлари ҳақидаги масалани муҳокама қилиши олий давлат ҳокимиятида узоқни кўзлаб ишлаш тажрибаси таркиб топганлигини кўрсатади. Бундай ёндошув келажакда эзгу мевалар бериши муқаррардир.

Шуҳрат ЖАББОРОВ.

Маълумки, Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов таклифига биноан Хитой Халқ Республикаси Раиси Ху Цзиньтао 2004 йил 14-18 июнь кунлари давлат ташрифи билан Ўзбекистонда бўлди. Ташриф кунларида Ху Цзиньтао жаноблари Ўзбекистон тарихи давлат музейига ташриф буюрди. Бу бежиз эмас эди, чунки музейдан энг қадимги даврлардан то ҳозиргача Ўзбекистон-Хитой маданий алоқаларини кўрсатувчи кўплаб экспонатлар жой олган.

ҒАРБ билан ШАРҚ учрашган диёр

ёки «Буюк Ипак йўли» тарихидан лавҳалар

Музей залларида сўз тарихимиз, Хитой ва Ўрта Осиё цивилизациялари, улар ўртасидаги алоқалар, «Буюк Ипак йўли» тўғрисида борарди.

Суҳбат, савол-жавоблар чоғида мен, иттифоқо тарих илмидаги бир кашфиётни англадим: қадимги Ғарб — Рим, Афина дунёнинг энг шарқий чегараси деб Ўрта Осиё ҳудудларини, худди шунингдек, Шарқ-Хитой эса «ғарбий мамлакатлар» деб айнан бизнинг диёримизни билар эдилар. Демак, Ўзбекистон Ғарб билан Шарқ учрашган диёр, икки дунёнинг яқинлашувида, инсоният цивилизацияси яхлитлигида Ўрта Осиёнинг хизмати буюкдир.

Дарҳақиқат, Ғарб-Европа ва Шарқ-Осиё цивилизацияси қачон бир-бири билан учрашди? Айниқса, Узоқ Шарқнинг тимсоли бўлган Хитой цивилизациясини дунё қачон таниди?

Тарихга мурожаат қиламиз.

Милоддан аввалги VI-V асрларда яшаган юнон тарихчиси Гекатей «Ернинг кўриниши» асарида Осиё, Шарқ дунёсининг таърифини берган. Юнонлар Ҳиндистоннинг ғарбий ҳудудлари ва Помир тоғларини Осиёнинг чегараси сифатида, у ерлардан шарқда эса ҳаёт йўқ, қоронғулик ва зулматдан иборат чексиз Океан деб тасаввур қилишган.

Худди шунингдек, Гекатейдан ярим аср кейин, милоддан аввал V аср ўрталарида ўзининг «Тарих» асарини яратган, тарих илмининг отаси номи билан машҳур бўлган Геродот ҳам Хитойнинг борлигини билмас эди. «Қуёш чиқишидаги биринчи халқ, бу — ҳиндулардир, уларнинг шарқроқ ҳудудлари қумли саҳролардан иборат бўлиб, у ерларнинг қандайлигини ҳеч ким айта олмайди», — деб ёзади Геродот.

Лекин юнонлар ва Рим тарихчилари бизнинг юртимизни — «Бактрия», «Хоразм», «Сўғдиёна», «Мароканда», «Ксениппа», «Наутака», «Сисиметр қояси», «Саклар», «Окс ва Яксарт», «Оксиарт ва Равшанак»ларни дунёга машҳур қилдилар.

Демак, минг йиллар давомида Ғарб дунёнинг шарқий чегаралари деб бизнинг юртимиз ҳудудларини билган.

Хуллас, Хитой цивилизацияси узоқ асрлар давомида ташқи дунёдан ажралган ҳолда мустақил ривожланди. Ушбу алоҳидалик ҳатто милоддан аввалги VI-V асрларда яшаган Конфуций фалсафасида ҳам ўз аксини топди. Унга кўра, дунёнинг асоси «мутаносиблик ва номутаносиблик»лардан иборат бўлган. Бу нима дегани? Конфуций тилга олган бу тушунчалар дунёга эмас, фақат Хитойга тааллуқлидир.

Мутаносиблик, бу Хуанхэ ва Янцзи дарёлари ҳавзаларидаги унумдор ерлар ва у ерларда жойлашган ўтроқ деҳқонлар бўлиб, номутаносиблик эса воҳанинг шимолий ва ғарбий чегараларидаги қумли саҳро ҳамда даштлар, у ерларда умргузаронлик қиладиган кўчманчи чорвадорлар эди. Бу икки дунё бир-бирларига қарама-қарши қўйилган эди ва шу сабабдан ҳам уларнинг ўзаро муносабатлари аксарият даврларда тинимсиз жанглар тарихидан иборат бўлди.

Хитойнинг «Ғарбий мамлакатлар»ни кашф қилиши «Буюк Ипак йўли»нинг очилиши билан узвий боғлиқдир.

1872 йили Германияда, немис географи Фердинанд Пауль Рихтгофеннинг «Хитой» асари нашрдан чиқди ва ушбу китобда илк бор «Буюк Ипак йўли» атамаси тилга олинди. Немис олимининг нияти оқлигиданми ёки бутун дунё географлари тилининг учида турган атамани жойига қўйиб, ўз вақтида айтганиданми — «Буюк Ипак йўли» атамаси тез орада оммалашиб кетди ва тарихда абадий қолди.

«Буюк Ипак йўли» қачон ва қаерда шаклланди? Ушбу саволга жавоб қидириш учун бир-бири билан боғлиқ икки воқеликни эслашни жоиз деб биламан.

Биринчи воқелик. Милоддан аввалги II асрда Янцзи ва Хуанхэ дарёлари оралиғида вужудга келган Хань давлати куч-қудратга тўлаётган бир даврда, «Самовий империя» тузиш ниятида ён-атрофига ҳамла қилаётган ҳукмдор «сирли Ғарб» ўлкаларига Чжань Цзянь номли шахсни элчи ўрнида жўнатган. У 13 йиллик сафардан сўнг, милоддан аввалги 126-йили омон-эсон император саройига қайтиб келди. Сўзсиз, Чжан Цзян жуда истеъдодли ва ўта синчков шахс эди.

Шу сабабдан, жосуслик вазифасини ўтаган элчининг, ҳатто бирор бир диққат-эътиборга арзигулик икир-чикирлар ҳам четда қолмаган ҳисоботидан император У-ди ва сарой аҳли ҳайратга тушди. Илк бора «Самовий империя» аёнлари сирли, афсонавий «Ғарб мамлакатлари» — Давонь (Фарғона), Кан (Сўғдиёна), Канцзюй (Хоразм), Дася (Бактрия), Аньси (Парфия), Шэнду (Ҳиндистон) давлатлари ҳақида ажойиб-ғаройиб ҳикояларни эшитдилар. Айниқса, Чжан Цзяннинг Фарғонанинг бўйи икки метрдан ошадиган баҳайбат, ўта бақувват, елдек учадиган «самовий отлар»и тўғрисидаги ахбороти ҳаммани ҳайратга солди. Чунки Хитой аҳли ўша даврларда одам минганида чавандознинг оёғи ерга тегиб турадиган, ҳарбий юришлар у ёқда турсин, ҳатто кундалик ҳаётда ҳам ҳеч вақога ярамайдиган пакана, митти пони отларини билар эди, холос. Бу ахборот, айниқса, император У-дини қизиқтириб қолди.

Иккинчи воқелик. Император У-ди шимолдан мамлакатга таҳдид солиб турган туркий Сюань қабилаларига қарши курашишда ва юрт сарҳадларини кенгайтиришда муваффақият қозонишнинг ягона имконияти, бу — ўз армиясини Фарғона отлари билан қуроллантириш эканлигини дарҳол тушунди. Ва уларни сотиб олиш учун олтин пуллар билан ғамланган катта савдо карвонини Ғарбга — Давоньга жўнатди. Бу воқелик милоддан аввалги II асрнинг сўнгги чорагида юз берди, шу даврдан эътиборан мамлакатлараро савдо йўли илк бора давлат назоратида мунтазам ишлай бошлади ва у сўнгроқ «Буюк Ипак йўли» номи билан тарихга кирди.

Шу тариқа, Хитой ўзи учун Ғарбни — Ўрта Осиёни кашф қилди.

Юқорида зикр қилинган икки воқелик трансконтинентал савдо йўлининг очилиши учун бир турткисабаб эди, холос. Аслида, бу муаммо моҳиятга бориб тақалади.

Унга кўра, дунёда бирор бир жамият, миллат, давлат якка ҳолда, бошқалардан ажралиб ривожлана олмайди. Буни амалга оширишнинг фақат иккита йўли бор, холос. Биринчиси — ҳарбий юришлар, яъни уруш. Иккинчиси — маданий-маърифий ҳамкорлик, яъни тинчлик. Иккинчиси барчага маъқул.

Милоддан аввалги II минг йиллардаёқ Ўрта Осиёдан — Бадахшондан лазурит мунтазам равишда Хитойга етказилиб турилган. «Буюк Ипак йўли» фаолият кўрсата бошлагандан сўнг икки буюк, қўшни цивилизациялар — Ўрта Осиё ва Хитой алоқалари ниҳоятда фаоллашиб кетди.

Самарқанднинг анжири, шафтолиси, оқ узуми, Фарғонанинг узуми, бодринги, анори, бедаси Хитойда маданийлаштирилди ва кенг етиштириладиган бўлди. Хань, айниқса, Тань сулолалари даврида салтанат саройларида сўғдлик ва шошлик мусиқачилар ҳамда раққосаларнинг санъати оммалашиб кетди. Ўз навбатида, Хитойдан Ўрта Осиёга, хусусан, Ўзбекистонга чинни, пилла, шойи, чой, шоли, қоғоз, марварид, симоб ва доривор ўсимликлар кириб келди.

Милодий эрамизнинг I-II асрларга келиб Кўҳна дунё — Британ оролларидан тортиб то Тинч океанигача бўлган ерлар фақат тўртта, лекин жуда буюк салтанатлар таъсир доирасига бўлинди: Ғарбда Рим империяси, Шарқда Парфия, Кушонлар империяси ва Хань империялари эди.

Ушбу империялар қанчалик ҳарбийлашганлигидан қатъи назар, жуда мураккаб ўзаро сиёсий, ҳарбий, савдо ва маданий йўналишларда мулоқотлар ўрнатдилар.

Эрамизнинг I-II асрларида яшаган римлик географлар Помпоний Мила, Плиний ва Клавдий Птоломейларнинг асарларида энди дунёнинг шарқий чегараси «сер»лар мамлакати билан тугар эди. «Сер»лар мамлакати, бу — Хитой ва хитойликлар дегани эди. Чунки римликлар ипакни «серикум», уни етиштирганларни «сер»лар, яъни «ипакли одамлар» деб номлашар эди.

Ўз навбатида, Римда ясалган шиша ва кристалл буюмлар, зебу зийнатлар ҳам савдо йўли орқали узоқ Шарққа етиб келди. «Буюк Ипак йўли» сўқмоқларидан савдо карвонлари билан қўшилиб ғоялар ҳам ҳаракатга келди. Худди шу даврларда Эски Термиздаги қоратепалик миссионерлар, аждодларимиз бутун Ўзбекистон оша Хитойга будда динини олиб кирдилар.

Айниқса, Тань империяси гуллаб-яшнаган даврларда (VII-IX асрлар) «Буюк Ипак йўли»даги энг машҳур бозор Самарқандда бўлиб, энг моҳир савдогарлар эса суғдликлар эди. Шу сабабдан ҳам суғд тили халқаро савдо тили вазифасини ўтаган.

Сўнгра, бутун тарих давомида, «Буюк Ипак йўли»нинг инсоният цивилизацияси тараққиётидаги беқиёс аҳамиятини чуқур ҳис қилган ҳукмдорлар, уни ўз диққат марказларида ушлаб турдилар. Чунки у эзгуликка, тинчликка, ободончиликка хизмат қилади. Айниқса, соҳибқирон Амир Темурнинг тарих олдидаги хизматларидан бири шуки, унинг даврида «Буюк Ипак йўли» бениҳоя даражада ривож топди.

Тарихий Ўзбекистон ўзининг географик ўрнига кўра, цивилизацияси, маданиятининг моҳиятига кўра Ғарб билан Шарқ ўртасида буюк марказ вазифасини ўтади, уларни яқинлаштирди, бирлаштирди. Шу сабабдан ҳам Шарқ ва Ғарбга оид бўлган умуминсоний қадриятлар миллатимиз қалбида баробар акс этган, диний, маданий, этник бағрикенглигимиз узоқ тарихий илдизларга эгадир.

XX асрда, Мустақиллигимизнинг дастлабки йилларидаёқ Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов дунё аҳли олдида «Буюк Ипак йўли»ни қайта тиклаш ғоясини илгари сурди. Ва бу йўлда беҳад улуғ ташкилотчилик қилди.

Қисқа вақт ичида ушбу миссия ўз мевасини берди. «Буюк Ипак йўли» ғояси дунё миқёсида обрў-эътибор топди. Халқаро савдо ва иқтисод ривожланишининг асоси бўлиши билан бир қаторда, миллатлар, давлатлар ва цивилизациялар мулоқотига, тинчликка, Шарқ ва Ғарбнинг яхлит дунё эканлигининг эътирофига қайтадан хизмат қилмоқда. Бу улуғ йўлнинг Амир Темурдан кейин қайтадан жонланиши кўп жиҳатдан бевосита Йўлбошчимиз Ислом Каримов номи билан боғлиқ бўлиб, унинг ана шундай буюк хизмати тарих саҳифаларига зарҳал ҳарфлар билан ёзилиб қолади.

Темур ШИРИНОВ, профессор.

Setco Telecommunication System
112-53-53, 112-54-54, 112-55-55, 134-50-40.

СПЕЦИАЛИЗИРОВАННАЯ ДИРЕКТОРСКАЯ **МИНИ-АТС**
SETEX ST - D4440

- **Оперативная связь "директор – секретарь"**
- **Ведение разговора без поднятия трубки**
- **Конференция до 40 участников**
- **Вызов одного или группы абонентов нажатием одной кнопки**

Конфигурация
- **2 директорских пульта**
- **4 городские линии**
- **8, 24 или 40 внутренних абонентов**

АППАРАТУРА ВИДЕОНАБЛЮДЕНИЯ
• Монтаж "под ключ" • Сервисное обслуживание
• Техническое сопровождение • Гарантия 1 год

ТОВАР СЕРТИФИЦИРОВАН, УСЛУГИ ЛИЦЕНЗИРОВАНЫ

9612R/1775

O'zLotto
"ЎзЛотто" лотереяси 37-тиражининг
ҲИСОБОТИ.

Лотерея тиражи 2003 йил 6 августда берилган 000001-сонли лицензия ва 2003 йил 6 августда тасдиқланган сонли "O'zLotto 6\40" телевизион лотереясини ўтказиш шарт ва қоидалари асосида ўтказилди.

Тушган шарлар номери кетма-кетлиги: 37 25 38 14 23 35

Тираж ўтказилган сана: 2004 йил 28 август

Йиғилган ютуқлар:

Ютуқ категорияси	Ютуқ фонди	Ютуқлар сони	Бир ставка ютуғи
6та тўғри топилган сон учун	100 000 000	0	0
5та тўғри топилган сон учун	265 150	1	265 150
4та тўғри топилган сон учун	265 150	22	12 052
3та тўғри топилган сон учун	928 025	247	3 757

Ютилмаган совринлар кейинги тираж ютуқ жамғармасининг худди шу категориясига қўшилади. Лотереянинг кейинги тиражи 2004 йил 4 сентябрь куни ўтказилади.

Кейинги тиражнинг ЖЕК-ПОТ суммаси: 100 000 000 сўм

Тўкин ҳаёт сари! Хизматлар лицензияланган
Тошкент, Ниёзбек йўли 24, тел. 136-70-69

«ХАЛҚ СЎЗИ»га ЭЪЛОНЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.
9.00 дан 18.00 гача
136-09-25
132-10-63
242-хона

JAPAN Official Development Assistance

"Let's study in Japan!"

JAPANESE GRANT AID FOR HUMAN RESOURCE DEVELOPMENT SCHOLARSHIP (JDS) PROGRAM (2005-2006)

Japanese Grant Aid for Human Resource Development Scholarship (JDS) was established by the Government of Uzbekistan with the assistance of the Government of Japan for the Japanese fiscal year of 1999-2000.

The objective of JDS Program is to provide nationalities of Uzbekistan with opportunities for academic research at Japanese higher educational institutions (hereinafter referred to as "universities") in order to support the Government of Uzbekistan in its efforts to facilitate its own plans for human resource development, specifically for transition to market economy. And thereby it extends and enhances the bilateral relationship between Uzbekistan and Japan.

The JDS Program targets young government officers for public sector, researchers, business people and others who intend to contribute to the socio-economic development of Uzbekistan after obtaining Master degree within the designated period of study.

Under this Program, 20 fellows will be selected to study at Japanese universities for Master levels.

1. **QUALIFICATION AND REQUIREMENTS FOR APPLICANT**
   (1) Nationality: Applicants must be citizens of Uzbekistan
   (2) Age: Applicants must be between 22 and 34 years old (including) as of April 1st, 2005
   (3) Work experience:
   Applicants are required to have more than 2 years of work experience after getting Bachelor degree, recorded in Workbook, at the time of application.
   For those who are applying for the field of Business Administration, more than 3 years of work experience after getting Bachelor degree, recorded in Workbook, are required at the time of application.
   (4) Academic Background: Applicants must hold a Bachelor degree. As for the following universities, there are specific requirements:
   (a) Those applicants for Nagoya University in Law, it is **necessary** to have basic knowledge of Laws and **preferable to** hold a Bachelor degree in Law.
   (b) Applicants for Kyushu University in Public Policy and Administration are **preferable** to hold a Bachelor degree in political sciences or equivalent of social sciences.
   (c) Applicants for Ritsumeikan University in Information Technology, it is **preferable** to have basic knowledge of Information Technology and a degree of Bachelor in related field.
   (5) Study field: 1. Law
   2. Public Policy and Administration
   3. Economics
   4. Business Administration
   5. Information Technology
   6. Engineering
   (6) Degree to be obtained: Master degree (basically, 2-2.5 year-course)
   (7) English Proficiency Level for Master course in Japan: As for the language level, it depends on each field of each university and it is different. For details, see attached to the Application Form section 2 "For your Information".
   (8) Health: Applicants must be in good mental and physical health. (Applicants will undergo a medical check-up in Tashkent during selection.)
   (9) Language of instruction: English
   (Even for those applicants who wish to obtain degree in English, minimum Japanese language knowledge will be required. Therefore, applicants who passed the final selection must participate in Pre-departure Japanese Training in Tashkent for about two months.)
   (10) No applicants who have already studied or are scheduled to study in a foreign country in order to obtain a Bachelor / Master degree under any kind of scholarship program shall be eligible for application. Military personnel registered on the active list or Persons on alternative military service shall be INELIGIBLE for admission.

2. **TENTATIVE SCHEDULE OF JDS PROGRAM**
   (1) Time of commencement of preparatory Japanese training: Middle of April 2005 (Every weekday, full-time basis, in Tashkent)
   (2) Time of arrival in Japan: Early July 2005.

3. **APPLICATION PROCEDURE**
   Applicants should submit the JDS Application Form accompanied with necessary documents (detailed description is provided in "Application Documents" enclosed to the Application Form) to JICE JDS Project Office in Uzbekistan.

4. **APPLICATION DEADLINE: AT 17:00 ON OCTOBER 15, 2004**
   Applications must be received by JICE JDS Project Office in Uzbekistan ONLY
   1) 12A, U.Nasir St., Tashkent (Mon. to Fri., 9:00 to 13:00 and 14:30 to 17:30).
   2) P.O.Box 345 (2, Amir Temur St., Tashkent, 700000, Uzbekistan (Central Post Office))
   Applications received after the deadline will not be considered.

5. **FOR MORE INFORMATION, YOU CAN ACCESS TO INTERNET, THE FOLLOWING WEBSITE:**
   JDS Homepage **http://www.jds.uz (You can download Application Form from our homepage.)**
   Reference telephone (Monday to Friday 10:00 to 12:30, 15:00 to 17:00 until October 15, 2004)
   139-15-60/139-15-67 (JICE JDS Project Office in Uzbekistan)
   (We may not answer the details of scholarship itself, selection criteria and so on.)

JDS SEMINAR

On 10th of September will be organized a Seminar related to JDS Program for the purpose of providing participants with related information on study in Japan. Thereto three professors from Japanese accepting Universities will come to Tashkent.

Seminar schedule:

Date:		**10th September 2004 (Friday)**
Place:		DEDEMAN HOTEL, (Amir Temur Str., C4, No7/8, Tashkent) Conference Hall "Silk Road"
Language		English (without translation)
9:00~9:30		Registration
9:30~13:00 Academic Seminar	Seminar 1	"The Linkage between Contemporaneous Policy Issues, History and Theory — How JDS is working at IUJ-IDP" by Professor Shinichi WATANABE from International University of Japan
	Seminar 2	"A Square Relationship between Relative Income and Price Levels among Countries and its Microeconomic Interpretations" by Assistant Professor Yuichiro YOSHIDA from International University of Japan.
	Seminar 3	"From Human Resource Management to Human Capital Management" by Professor Hiroyoshi UMEZU from Waseda University
13:00~14:30		Lunch break
14:30~17:00 Information Session		Outline of JDS (Video) Presentation on experience in Japan by JDS fellows Comments from professors and work places of JDS fellows Question and Answer session
17:00~17:30		How to fill out Application Form for applicants (by JICE)

To participate in JDS Seminar, pre-registration is required. E-mail registration is also acceptable.
Your E-mail message should content: your name, name of organization to which you belong, your telephone number and E-mail address.

For further information and registration, please contact JICE JDS Project Office in Uzbekistan.
Tel: 139-15-60/139-15-67
E-mail: jiceuz@rol.uz

Хабарлар оқимидан

Самарқанддан Жиззахгача пиёда...

Жиззахнинг Истиқлол майдонида ўзига хос тантана бўлиб ўтди. Шаҳарликлар енгил атлетика бўйича Халқаро мусобақалар ғолиби Бахтиёр Маҳмудовни гуллар ва қарсаклар билан кутиб олишди.

Гап шундаки, Б. Маҳмудов Самарқанддан Жиззахгача бўлган 100 километрлик масофани югуриб ўтди. Бунинг учун у оралиқдаги танаффуслар билан 11 соатдан кўпроқ вақт сарфлади.

Бахтиёр ўзининг бу ютуғини мустақиллигимизнинг 13 йиллигига бағишлади.

Баҳриддин САТТОРОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

«Амир Темур ҳаётидан лавҳалар»

Пойтахтдаги Темурийлар тарихи давлат музейида мустақилликнинг ўн уч йиллигига бағишланган «Амир Темур ҳаётидан лавҳалар» номли кўргазма очилди. Ундан юртимизнинг истеъдодли рассомлари томонидан Амир Темурнинг болалик, ўсмирлик давридаги ҳаёти, зафарли юришлари, ўша даврда яратилган меъморий обидалар кўриниши акс эттирилган кўплаб асарлар ўрин олган.

Айни вақтда музейда 2 минг 200 дан ортиқ экспонатлар сақланмоқда.

Ўз уйингни, ўз юртингни ўзинг асра

БИРЛИКСИЗ ТИРИКЛИК БЎЛМАС...

Халқаро миқёсда юзага келган бугунги вазият барчамизни ҳар қачонгидан-да ҳушёррок бўлишга ундайди. Юртбошимиз таъбири билан айтганда, ўз уйимизни, ўз юртимизни ўзимиз асрашимизга чорлайди. Айни чоғда, диний экстремизм ва террорчиликка қарши курашиш учун аҳоли, чунончи, ёшлар ўртасида олиб борилаётган тарғибот-ташвиқот ва тарбиявий ишларни изчил, чуқур ўйланган тизим асосида ташкиллаштиришимизни, таъсирчанлигини янада кучайтиришимизни тақозо этади.

Бунинг учун эса бизда ҳамма имкониятлар етарли. Улардан бири, шубҳасиз, маҳаллалар мавқеи ва кучидан фойдаланишдир. Негаки, маҳалла азал-азалдан муайян ҳудудда яшовчи, ахлоқий-маънавий қадриятлар, ижтимоий-иқтисодий манфаатлар, миллий анъана ва урф-одатлар муштараклиги туфайли бириккан кишиларнинг бетакрор ҳамжамияти сифатида шаклланган. Халқни ижтимоий фаолликка ундашда, миллий ғурурни тиклашда, айниқса, оилалар ва қўни-қўшниларaро тотувликни таъминлашда, ўғил-қизлар тарбиясида муҳим ўрин тутган.

Мустақиллик йиллари юртимизда маҳалла нуфузини кўтариш нафақат ижтимоий-иқтисодий, балки сиёсий-тарбиявий, улкан маънавий-ахлоқий аҳамиятга эга масала эканлигига алоҳида урғу берилди. "Кучли давлатдан — кучли фуқаролик жамияти сари" шиори ўртага ташлангач, мазкур тизимнинг ҳуқуқий негизини янада мустаҳкамлаш йўлида талай ишлар амалга оширилди. Натижада маҳаллага тарихда илк бор конституциявий мақом берилди.

Умуман олганда, 1991-2003 йиллар мобайнида ушбу тизимнинг ҳуқуқий асосини шакллантириш ва такомиллаштириш борасида Президентимизнинг қатор фармонлари, Вазирлар Маҳкамасининг қарорлари қабул қилинди. Кўплаб намунавий низом, дастур, йўриқнома ва услубий қўлланмалар яратилди. Жорий йилдан эътиборан эса "XXI аср маҳалласи" концепцияси ҳаётга йўлланма олди. Эътиборли жиҳати — бу ҳужжатларда маҳалла фуқаролик жамиятининг асосий ўзини ўзи бошқариш органи, аҳоли энг қуйи ҳудудий бирлигида таркиб топган демократия ўчоғи сифатида таърифланган. У бошқа масалалар қатори соғлом ижтимоий муҳитни барқарорлаштирувчи, миллат ўзлигини асровчи, уюшқоқлигини таъминловчи, жамоатчилик ўртасида тарбиявий ишларни самарали йўлга қўючи маскан, ватанпарварлик, миллатлараро ҳурмат, ўзаро меҳр-оқибат туйғуларини камол топтирувчи макон эканлиги уқтирилган. Ўсиб келаётган авлодни баркамол қилиб тарбиялашга, ўсмирлар ва ёшлар ўртасида ҳуқуқбузарликларнинг олдини олишга масъул эканлиги эслатилган.

Модомики, шундай экан, энди савол туғилади: хўш, бугунга келиб маҳаллалар бу бурч-вазифаларини қай даражада уддаламоқдалар? Қонуний ваколатларидан қандай фойдаланмоқдалар?

Очиғи, бу саволга ижобий жавоб бериш қийин. Чунки аксарият фуқаролар йиғини кенгашлари илгаригидек асосан кўкаламзорлаштириш-ободонлаштириш, ҳашарлар уюштириш, тўй-маросимларни ўтказиш, кам таъминланган ва болали муҳтож оилаларга моддий ёрдам кўрсатиш-у нафақалар тайинлаш билангина кифояланиб қолмоқдалар. Рўйхатдан ўтмаган диний ташкилотлар фаолиятига барҳам беришда, фуқароларнинг виждон эркинлиги ҳуқуқларига риоя этилишини таъминлашда, диний қарашларни мажбуран сингдиришга йўл қўймаслик чора-тадбирларини кўришда, диний ақидапарастлик, хавфли оқим ва ғояларга қарши курашишга келганда сусткашлик қилмоқдалар. Жамоат тартибини сақлашда, турли тоифа кишиларнинг маҳаллага келиб-кетишини ҳисобга олишда ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идораларга кўмаклашишни мавсумий иш ҳисобламоқдалар. Маданий-маърифий масканлар, болалар ва спорт майдончалари барпо этишга етарли даражада эътибор бермаяптилар. Ўз ҳудудларида ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш борасидаги ваколатлари ва имкониятларини тўла-тўкис ишга солмаяптилар.

Ҳозир қайси маҳалла-гузарга борманг, ҳар кўча, ҳар муюлишда тижорат дўкони, ошхона-ю кафе-бар истаганингизча топилади. Уларда туну кун музқаймоқдан тортиб спиртли ичимликкача, кўнглингиз неники тусаса, ҳаммаси сотилади. Аммо маънавиятимизни юксалтиришга хизмат қилувчи шохобчалар бармоқ билан санарли. Масалан, газета-журнал ва китоб дўконларини олайлик. Уларни нафақат маҳаллалар, бутун бошли қишлоқларда ҳам осонликча учратолмайсиз. Кинотеатрлар-ку, аллақачоноқ анқонинг уруғига айланган. Замонавий видеосалонларда намойиш этилаётган сюжетлар ўғил-қизларимиз руҳиятига салбий таъсир кўрсатаётгани ҳеч кимни жиддий ташвишлантирмайди. Устига устак, туман-шаҳар телестудияларининг дастурлари ҳаминқадар. Маҳаллий аҳамиятга молик ўн-ўн беш дақиқалик ахборот-у сийқаси чиққан пулли табрикларни айтмаганда, деярли барчаси нуқул хорижнинг миллий менталитетимизга тўғри келмайдиган, моҳиятан зўравонликни, ваҳшийлик ва бузғунчиликни тарғиб қилувчи жангари фильмларини эфирга узатиш билан андармон. Ажабланарлиси, маҳаллалар оқсоқоллари ва фаоллари бу ҳолатларни кўра-била туриб, негадир лом-мим демайдилар. Масалани атрофлича муҳокама қилиб, эътирозлари ва таклиф-мулоҳазаларини тегишли идораларга етказмайдилар.

Яна бир гап: "Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари тўғрисида"ги Қонунда маҳалла фуқаролар йиғини кенгашлари аҳолини иш билан таъминлашга, касаначиликни, кичик корхоналар, пойабзал таъмирлаш ва тикиш устахоналари, халқ ҳунармандчилиги цехлари ва аҳолига маиший хизмат кўрсатувчи бошқа шохобчаларни ташкил этишга кўмаклашишлари лозимлиги белгиланган. Амалда бу вазифа ҳам рисоладагидек бажарилмаяпти. Шунданми, қишлоқларда қанчадан-қанча йигит-қизлар иш тополмай, бекор юришибди. Бекорчиликдан эса, биласиз, беқарорлик туғилади, турли-туман бемазагарчилик келиб чиқади. Фойдали меҳнат ёки ўқиш билан шуғулланмаган киши ғийбатни ўзига ҳунар қилиб олади. Ундан ота-онаси ҳам, маҳалла-кўй ҳам безор бўлади. Тағин-да хавфлиси, моддий жиҳатдан қийналган одам гоҳида бировларнинг қутқусига учади. Етти ёт "ғамхўрлар" йўриғига юриб, ўзи билмаган ҳолда боши берк кўчага кириб қолади ёки..

Машойихлар тўғри айтишади, "Касални яширсанг, иситмаси ошкор қилади". Мана, ҳаммамизга таниш нохуш манзара: бир синфдош дўстимнинг қўлида гулдай ҳунари бор эди. Заводда бинойидек ишлаб келаётганди. Қисқаришга тушгач, ғирт бекорчихўжага айланди. Чунки қишлоқда ишлаб чиқариш корхонаси йўқ. Деҳқончилик қилай деса, хўжалик ерлари фермерларга бўлиб берилган.

Ноилож қолган дўстим "Тирикчиликнинг айби йўқ", деган ақидага амал қилди. Кези келганда, девдай қомати билан ўғли тенги бойваччаларникида ғишт қўйди, девор кўтариб, том сувади. Кези келганда, ғаллазорда буғдой ўриб, шалоқ машинасида киракашлик қилди, бозорга чиқиб, ҳаммоллик қилди. Яқинда эса хонамга хомуш қиёфада кириб келиб, пул топиш илинжида икки йил муддатга Россияга кетаётганини айтди. Мен уни шаштидан қайтармоқчи бўлдим. "Ёшинг элликни қоралаганда қишлоқни, хотин, бола-чақангни ташлаб, мусофирчиликни бўйнингга олишинг нимаси?.." деган саволни ўртага қўйдим. У ҳам бўш келмай, дангалига кўчди. "Бу ишим нотўғрилигини ўзим ҳам биламан, бегоналар орасида ҳаётим осон кечмаслигини яхши тушунаман. Лекин, начора, бу ёғи ҳам чатоқда. Ҳали икки ўғлимни уйли-жойли қилишим, қизимни чиқаришим бор", деди ва... эртаси ростданам чет элга жўнаб кетди.

Таассуфки, бу якка-ю ягона ҳодиса эмас. Эҳтимол, дўстимга ўхшаганлар, қаерда бўлмасин, ишлаб пул топаётгандир, эҳтимол, бировга зиёни тегмай оиласини боқаётгандир. Лекин бошқалар-чи?..

Қиссадан ҳисса шулки, охирги воқеалар ҳушёрлик ва огоҳлик мавсумий иш эмаслигини кўрсатди. Терроризм ва диний-экстремизмга қарши курашни бирон дақиқа ҳам сусайтирмаслик шартлигини яна бир карра исботлади. Бунинг учун маҳалла фуқаролар йиғинлари участка профилактика нозирлари, маҳалла посбонлари, фаоллар билан ҳамкорликни ҳар қачонгидан мустаҳкамлашлари лозим. Келди-кетдини, паспорт режимини мунтазам текшириб бориш мақсадида навбатчиликни йўлга қўйишлари, маҳаллада ноқонуний яшаётганларга нисбатан кескин чоралар кўришлари жоиз. Ёшлар нотўғри йўлга кириб қолмаслиги учун мутасадди ташкилотлар, дин уламолари, ҳуқуқшунослар билан учрашувлар уюштиришлари, маҳалла оқсоқолининг диний маърифат ва маънавий-ахлоқий тарбия бўйича маслаҳатчиси лавозимига катта ҳаётий тажрибага ва обрў-эътиборга эга аёлларни тайинлашлари керак. Энг муҳими, қуруқ ваъзхонлик билан чекланиб қолмай, оммани бир мақсад йўлида метиндек жипслаштириш йўлларини қидиришлари даркор.

Абдунаби ҲАЙДАРОВ,
"Халқ сўзи" мухбири.

Жаҳон спорти

Янги Олимпиада тараддуди

Афина Олимпиадаси руҳи кетиб улгурмасдан, хитойликлар «Пекин — 2008» Олимпиада мусобақаларига тайёргарликни бошлаб юборишди. Маълумотларга кўра, Хитой ҳукумати Пекинда бўлиб ўтадиган Олимпиада учун 37 миллиард доллар харажат қилишни режалаштирган. Афина Олимпиадасини ташкил этиш учун 12 миллиард сарфланган эди.

Яна бир гап. Хитойликлар ўз уйида бўлиб ўтадиган Олимпиада мусобақаларида спортнинг 28 турида қатнашиб, 45 та олтин медални қўлган киритишни режалаштирмоқдалар. Афинада улар спортнинг 26 турида иштирок этишганди.

Ҳалол ғалаба

Британиянинг қатор оммавий ахборот воситалари Англиянинг қуйи дивизионида ўйнайдиган «Йовилл» жамоаси мураббийи Гари Жонсонни Халқаро футбол федерациясининг «Fair Play Award», яъни адолатли ўйин учун мукофотига лойиқ, дейишмоқда.

Жамоанинг «Плимут» клубига қарши ўйини пайтида қизиқ воқеа юз берди. «Йовилл»нинг футболчиси жароҳат олганини кўрган «Плимут» ўйинчиси тўпни майдон ташқарисига чиқариб юборди. Жентельменлик анъанасига биноан, «Йовилл» ярим ҳимоячиси Ли Жонсон тўпни «Плимут» дарвозабонига тепди. Аммо тўп дарвозабондан ўтиб, дарвоза тўридан жой олди. Голнинг адолатсиз урилганини кўрган «Йовилл» мураббийи ўйинчиларига ўз дарвозасига атайлаб тўп ўтказиб юборишни буюрди. Футболчилар унинг буйруғини бажаришди. Шунга қарамай, ўша ўйин 3:2 ҳисобида «Йовилл» фойдасига ҳал бўлди.

Қимматбаҳо агент

«Манчестер Юнайтед» жамоаси Англия футболи тарихида биринчи марта спорт агентига 1,5 миллион фунт стерлинг тўлайдиган бўлди. Спорт агенти Пол Стретфордга иқтидорли футболчи Уэйн Руинининг «Эвертон»дан «МЮ»га ўтишга кўндиргани учун шунча маблағ оладиган бўлди.

«МЮ» Руни учун «Эвертон»га 27 миллион фунт стерлинг тўлайди.

Муҳтарам хонимлар ва жаноблар!

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2003 йил 17 апрелдаги 185-сонли қарорига асосан давлат мулкини хусусийлаштириш мақсадида Тошкент шаҳрининг Шимолий вокзали олдидаги майдонда жойлашган

«ЛОКОМОТИВ» МЕҲМОНХОНАСИ МАЖМУАСИ СОТИЛАДИ.

Меҳмонхона мажмуаси қуйидагилардан иборат:

ертўла хоналари, саккиз қаватда маъмурий ва яшаш хоналари, техник қават, болохона (чердак), бир қаватли бино, яшаш хоналари — 91 та, яшаш хоналаридаги жойлар сони — 180 та. Бинонинг умумий майдони — 6000 кв.м.дан ортиқ.

Мазкур меҳмонхона мажмуасини сотиб олмоқчи ёки уни сотиб олишда ўз улушини қўшмоқчи бўлган барча ташкилот ва жисмоний шахслар қуйидаги телефонлар орқали мурожаат қилишлари мумкин: 199-75-09, 199-74-94.
www. makler.uz

O'ZSANOATQURILISҺBANK
Кўпларни танишади – муносибларни танлашади !

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ИҚТИСОДИЁТ УНИВЕРСИТЕТИ

ИХТИСОСЛАШГАН ОЛИЙ БИЗНЕС МАКТАБИ

2004-2005 ўқув йилига абитуриентларни ўқишнинг кундузги ва сиртқи шакллари бўйича қуйидаги йўналишларга қабул қилади:

- бизнесни бошқариш;
- бухгалтерия ҳисоби;
- халқаро бизнес;
- банк иши;
- молия;
- туризм;
- ҳуқуқ ва хўжалик фаолияти.

Ўқиш муддати кундузги бўлимда — 2 йил, сиртқи бўлимда — 2 йилу 8 ой.

Ўқиш якуни бўйича битирувчиларга Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги томонидан тасдиқланган намунадаги диплом ва тегишли малака берилади.

Дарслар ўзбек ва рус тилларида олиб борилади. Машғулотларни Тошкент давлат иқтисодиёт университети ва бошқа олий ўқув юртларининг илғор хорижий мамлакатларда тажриба оширган етакчи профессор-ўқитувчилари олиб борадилар. Ўқиш жараёнида мутахассислик фанлари билан биргаликда замонавий компьютер технологиялари ҳамда келгусида олий ўқув юртига кириш учун кенг имкониятлар яратиш мақсадида математика, чет тили ҳамда она тили ва адабиёти фанларидан чуқурлаштирилган факультатив машғулотлар олиб борилади.

Абитуриентларнинг ҳужжатлари 2004 йилнинг 10 сентябрига қадар қабул қилинади.

Абитуриентлар тест синови натижалари бўйича ўқишга қабул қилинадилар.

Қишлоқ ёшлари бюджет ҳисобидан ўқиш имкониятига эга.

Вилоятлардан ўқишга қабул қилинганлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Маълумотлар учун телефон: (3712) 45-85-96, факс/тел.: (371) 45-24-40. Бизнинг манзил: Тошкент шаҳри, Олмазор кўчаси, 183-уй (Муқимий театри биноси орқасида), 1-корпус (собиқ 1-ётоқхона биноси), 2-қават, Ихтисослашган олий бизнес мактаби (Тошкент давлат иқтисодиёт университети ҳудуди).

«ТРУБНАЯ МЕТАЛЛУРГИЧЕСКАЯ КОМПАНИЯ» (Российская Федерация)

ОАО «УЗКОММУНМАШТАЪМИНОТ»

предлагает к реализации стальные трубы со склада в г.Ташкенте по нижеуказанным отпускным ценам.

Завод-изготовитель – «Северский трубный завод» (г.Полевской, Свердловская обл.)

Диаметры труб (мм)	Цена за 1 тонну (без НДС) сум. Цены действительны по 07.09.2004 г.
ТРУБЫ ВОДОГАЗОПРОВОДНЫЕ ГОСТ 3262-75:	
ДУ 20х2,8 мм	899000
ДУ 32х3,2 мм	890000
ДУ 65х4,0 мм	849000
ДУ 80х3,5-4,0 мм	849000
ДУ 100х4,5-5,0 мм	849000
ТРУБЫ ЭЛЕКТРОСВАРНЫЕ ГОСТ 10704-91; 10705-80:	
76х3,5 мм	849000
89х4,0-5,0 мм	849000
108х3,5-5,0 мм	849000

Трубы электросварные ГОСТ 3262-75 ст.3 сп/пс ДУ 15,25,40,50 мм поступят на склад в г.Ташкент после 25.08.2004 г.

Кроме того, под заказ поставляем металлические трубы любого диаметра и назначения с трубных заводов, входящих в состав «Трубной металлургической компании» (Россия):

- Волжский трубный завод (г.Волжский, Волгоградская область);
- Северский трубный завод (г.Полевской, Свердловская область);
- Синарский трубный завод (г.Каменск-Уральский, Свердловская область);
- Таганрогский металлургический завод (г.Таганрог, Ростовская область).

Контактные телефоны: 132-20-56, 134-05-75, 134-07-94, факс 132-20-56.
E-mail: uzkommashta@tkt.uz
Адрес: 700035, г.Ташкент, ул.Ниёзбек йули, 1, 7-й этаж, здание института «Узбеккоммуналлойиха».

Товар сертифицирован, услуги лицензированы.

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги жамоаси Жиззах вилояти адлия бошқармасининг бошлиғи **Ҳасан Аширович ЮЛДАШЕВнинг** бевақт вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ва яқинларига чуқур ҳамдардлик изҳор этади.

«Уздунробита» компанияси жамоаси компания бош ҳисобчиси ўринбосари **Нэлла Ермолаевна ТИТОВАнинг** вафоти муносабати билан марҳумнинг оила аъзолари ва қариндошларига чуқур таъзия изҳор этади.

ХОАТБ «Бизнес банк» жамоаси таҳлил бўлими бошлиғи **Николай ДОЛГОВнинг** вафот этганлигини маълум қилиб, марҳумнинг оила аъзолари, яқинларига ҳамдардлик билдиради.

Халқ сўзи
Народное слово

Бош муҳаррир Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати: Э. Болиев (масъул котиб — «Халқ сўзи»), П. Дюгай, Ш. Жабборов (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»), Л. Кучеренко (масъул котиб — «Народное слово»), М. Миралимов, С. Муҳиддинов, Ш. Ризаев, А. Саидов (бош муҳаррир ўринбосари — «Народное слово»), М. Сафаров, И. Ўтбосаров, А. Ҳайдаров, Ў. Ҳошимов.

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 001-рақам билан рўйхатга олинган.
Буюртма Г — 968. 22129 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2
Газета IBM компьютерида терилди ва операторлар Жамшид Тоғаев ва Баҳодир Файзиев томонидан саҳифаланди.
Таҳририятга ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.
Т-Тижорат материали

● МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ГСП,
Тошкент шаҳри,
Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Навбатчи котиб — А. Орипов.
Навбатчи муҳаррир — А. Ҳайдаров.
Навбатчи — Х. Эшманов.
Мусаҳҳиҳ — Ш. Машрабоев.

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва
Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

ТЕЛЕФОНЛАР:
Газетхонлар билан алоқа ва минтақалар бўлими 133-52-55;
Котибият 133-10-28; Эълонлар 136-09-25.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. ЎзА якуни — 21.00 Топширилди — 23456